

Önsöz

Adım adım öğrenme sistemi Hollanda Satranç Federasyonu tarafından resmi olarak onaylanmış bir yöntemdir. Hollanda ve Belçika'da satranç kulüpleri ve okullarının birçoğu tarafından başarılı bir şekilde uygulanmaktadır.

Sistem özellikle satranç eğitmenlerine ve öğretmenlerine yönelik olarak hazırlanmış altı el kitabı ve öğrencilerin kullanabilecekleri altı çalışma kitabından oluşmaktadır. Kurs; satranç oyununu yeni yetişmekte olan 6 yaş ve üstü oyuncular için akla yatkın yöntemlerle öğretmekte, oyunun birçok psikolojik yönünü ortaya koymakta ve daha az yoğun kurslarda karşılaşılan tuzaklardan kaçınmaktadır. Böylece ortalama bir zekâ seviyesine veya daha üst bir zekâ seviyesine sahip herhangi bir kimsenin - kendi adımlarıyla - güçlü bir kulüp oyuncusu olabilmesi için gerekli tüm kuralları ve altyapıyı özümsemesini sağlamaktadır. Ayrıca; oyuncuların gerçek güçlerinin altında oynamalarına sebep olan engelleri de ortadan kaldırmaya çalışmaktadır.

Öğrenci Adım 2'yi iyice öğrendiyse Adım 3 zor değildir. Bu Adım'da anlatılan taktik öğeler oldukça kolay olduğundan taktiklere karşı geliştirilen savunmalar da sorun olmayacaktır. Bir dereceye kadar zor olan tek konu tuzağa düşürmedir. Bu konu mat etme ile kıyaslanabilir. Aradaki fark şah yerine başka bir aletin kurban seçilmesidir. Adım 3 ayrıca piyon oyunlarını için gerekli bazı becerileri de geliştirir. Bu konu bazı öğrenciler için çok kolay olmakla birlikte, alan kontrolünde zorluk çekenler için iyi çalışılması gereken bir konudur.

Bu Adım'da bazı destekleyici nitelikleri öğretmeye başlıyoruz. Bu becerilerden biri 'ileriye düşünme'dir. Öğrencilere olası devamyollarını hesaplaması ve tahtada oluşan yeni durumları hayalinde canlandırması öğretilir. Bu becerinin uygulanması her öğrencide farklılık gösterecektir.

Şu aşamada kitapların tüm çevirisi henüz tamamlanmamıştır. Bu konuda ayrıntılı bilgiyi Türkiye Satranç Federasyonunun Internet sayfasında bulabilirsiniz: <http://www.tsf.org.tr/5adim/>. Daha fazla bilgi için lütfen irtibata geçiniz: 5adim@tsf.org.tr.

Satranç derslerinizde başarılar dileğiyle.
Rotterdam, Temmuz 2004
Cor van Wijgerden

Adım 3

Adım 3'te satranç eğitiminin bazı yeni yönleri tanıtılacaktır. Yalnızca ilk iki Adım başarıyla tamamlanmışsa bu Adım'da anlatılan derslerin işlenmesi anlamlı olacaktır. Bu da demektir ki; öğrenci yalnızca ilgili sınavları geçmiş olmakla birlikte öğrendiklerini oyunlarında da uygulayabilmiş olmalıdır. Eğer öğrenci Adım 3 için gerekli olan bu becerileri geliştirememişse yeni bilgi ve beceriler sunmak öğretimdeki amacımıza zarar verecektir.

Eğitmenlere gelince; onların ilk iki Adım'da uygulamaya konulan öğretici yaklaşımı benimsemiş olmaları gerekir.

İleriyi Düşünme

Bu Adım'da öğretmeye başlayacağımız bazı destekleyici niteliklerden biri 'ileriyi düşünme'dir. Öğrencilere olası devam yollarını hesaplaması ve tahtada oluşan yeni durumları hayalinde canlandırması öğretilir. Bunu öğretmek için akla yatkın bir yaklaşımı benimsemek önemlidir.

Amacımız öğrencilerin hayalinde canlandırma ve konumları değerlendirme becerilerini benimseyerek öğrenmesidir. Bu nitelik şüphesiz ki hazır alıştırmaları yapmakla bağlantılıdır, ancak uygulama için çok daha belirgin başka fırsatlar vardır. İster önceki derslerden ister öğrencilerin oynadıkları oyunlardan alınan konumları tartışırken şu soruyu sormak önemlidir: "Rakibin ... oynasa, sen ne oynardın?"

Bu eğitim yönteminde öğrencilere kendi seviyelerinde yaklaşılması hayati önem taşır. Yalnızca bireysel yaklaşım olasılıkla başarıya götürür.

Aşağıdaki etkenleri unutmamak da önemlidir:

- Her ileri hamle zorluk derecesini çok artırır.
- Alıştırmalar tahta ve taşlarla çözülmelidir; bu uygulama öğrencilerin başarılarını gözlemeyi sağlar.
- Öğrencinin oyun seviyesi (örneğin; bilgi ve becerileri) başarımlarını belirler. Daha güçlü oyuncular bu beceriyi çok daha hızlı elde ederler.
- 'Taşların' bulunduğu durumlar 'karelerin' bulduklarından daha kolay hatırlanır.
- Konumları hayalinde canlandırma ve değerlendirme ('Bu konumda ne olup bitiyor') iki ayrı beceri olmasına rağmen birbirlerini etkileyebilir.